

I april 2024 rejste B.T.s og Euroinvestors praktikanter til Albaniens hovedstad Tirana. Mødet med diplomater, kritiske ildsjæle og journalistiske superstjerner gav os et fornyet håb på verdens fedeste fag - journalistik.

Med på turen var:

Euroinvestors praktikant:

Nikolaj Sanderhoff

B.T.s praktikanter

Sebastian Kanani

Albert Beenfeldt

Maria Bohm

Emma Hougaard

Kristian Schlüter

Anne Sofie Breinholdt

Simon Solkjær Lassen

Marcus Wehage

Tirsdag d. 9. april

Der var ikke gået en time fra flyets hjul havde ramt landingsbanen lige uden for Tirana, før vi sad med vores første albanske menukort i hænderne.

“Gud!” udbrød Albert Beenfeldt, og fortsatte.

“Det er jo næsten gratis.”

En burgermenu til 30 kroner fik alle praktikanterne til at nikke anerkendende til hinanden. Selv gruppens jyske medlemmer måtte overgive sig til et lille smil over de rimelige priser.

Priserne som giver Albanien titlen som Europas billigste land, var en ikke uvæsentlig årsag til destinationen for de fattige praktikanter.

Marcus Wehage bladrede hurtigt over på siden med drikkevarer.

“Øllene koster kun ti kroner. Og det er vel at mærke den store. Og hvad med en raki? Bare for lige at mærke folkeånden. Den skal vi kun smide tre kroner for,” sagde han.

Maria Bohm, gruppens mest ansvarlige, bankede i bordet og mindede den jetlag-forvirrede Marcus Wehage om, at det her altså ikke var en badeferie, men et journalistisk studie i Balkan.

Desuden var der ikke mange timer til to svenske diplomater krævede vores fokus.

Øllene måtte vente.

Løftet om en ‘central placering’ var det, der i sidste ende fik os til at booke vores airbnb.

Det tog os lang tid at finde adressen, men til sidst fandt vi opgangen i en baggård, som fik os til at antage, at entreprenøren var faldet død om midt i arbejdet med bygningens facade.

Vores teorier blev gjort helt til skamme, da værten viste os rundt i vores nye bolig. Hun kendte kun enkelte engelske gloser, men var flydende i gæstfrihedens sprog.

Nikolaj Sanderhoff kunne ganske enkelt ikke holde ordene tilbage.

“I must say,” udbrød han, mens han slog armene ud i næsegrus begejstring.

Som praktikant på Euroinvestor har han dagligt økonomi mellem hænderne. Han spottede hurtigt, at vi havde fået et godt tilbud. Kun en enkelt blottet ledning fra loftet sammen med det blændende LED-lys. Det overgik hans vildeste håb om tilstanden.

Begejstringen blev hurtigt afbrudt af virkeligheden, idet mødet med de svenske diplomater pludselig var minutter væk.

Vi mødte Viktor Gunnarsson Popovic fra den svenske ambassade på en café i, hvad der viste sig at være Tiranas egentlige centrum. Med sig havde han praktikanten Magnus.

Hverken Danmark eller Norge har en ambassade i Albanien, så Viktor Gunnarsson Popovic varetager interesserne for hele Norden. Jobbet består primært i at fremme interesserne for

svenske virksomheder og hjælpe skandinavere, som er kommet i problemer med den lokale ordensmagt.

Selvom albanerne er svært glade for Mercedes, fortæller han, at de så småt er begyndt at få øjnene op for at køre Volvo.

Derudover ønsker Albanien sig brændende, at Ikea slår dørene op i Tirana. Popivic fortæller, at Ikea undersøger muligheden, men at det er en 10-årig proces fra Ikea overvejer at åbne en butik, til den modtager kunder.

Foruden Ikea, ønsker Albanien også brændende status som EU-medlemsland. Den påstand bliver bakket op af de mange EU-flag, der svajer overalt i byen som en nærmest overdrevet leflen for unionen.

Desværre, er der ifølge diplomaten stadig for store problemer med korruption i landet til at det kan komme på tale.

Men de er godt på vej.

Juridisk set er pressen også fri, fortæller han. Det skulle senere vise sig, at der er langt mellem jura og virkelighed for de albanske journalister.

Vi forlod diplomaterne med en appel fra dem om, at vi ikke kom i juridiske problemer, da det ville være deres opgave at få os fri igen. De havde rigeligt arbejde med Ikea i forvejen.

Onsdag d. 10 april.

Den muslimske helligdag Eid står for døren i og respekt for landets kultur, valgte praktikanterne også at tage en fridag på stranden.

Omend der har været et stort ønske om at se de vinterblege kroppe smagsteste albanske bryghuse i sandet, vurderes det, at dagen skal forblive et privat ferieminde.

Men, vi skal da ikke være for gode til at give et logistisk tip til dem, der måtte følge i vores fodspor.

Ønsker man at tage turen til Durres, hvor der ligger en fantastisk middelmådig strand, kan man tage en bus fra Tirana til omkring 20 kroner per mand.

Bussen byder på 40 lune minutter, hvor man kommer helt tæt på de øvrige passagerer til et lydtæppe af albansk popmusik,

Bussen rullede først fra holdepladsen, da alle sæder var optaget, og enkelt måtte stå op.

En bitter erfaring vi gjorde os, så I ikke skal lave den samme.

For cirka 100 kroner kan man nemlig få sin helt egen taxa til samme strand i en afkølet mercedes med muligheden for at spille sin egen musik.

Endnu et eksempel på en god Albansk deal.

Torsdag d. 11 april.

Torsdag blev det tid til at få en status på journalistikkens stand fra dem, der udøver den.

Faciliteret af tænketanken Safe Journalist Network, der arbejder på at fremme demokratiet i Albanien, mødtes vi med tre journalister.

De kiggede dumt på os, da vi udlagde de problemer vi oplever dansk journalistik står over for. Problemer som manglende jobs, lange ventetider på aktindsigter og ministre, der ikke vil svare på spørgsmål.

Det var, ganske enkelt, petitesser i forhold til de forhold, de måtte gennemleve. For modsat hvad de svenske diplomater berettede, mente journalisterne ikke, at journalistikken var fri i Albanien. Langt fra.

Kritisk journalistik var mildest talt svært for dem at bedrive.

Tillod journalisterne sig at stille kritiske spørgsmål til premierministeren, var al fremtidig adgang til ham udelukket.

En enkelt journalist var blandt andet opfordret til at gå på pension efter et sådant spørgsmål.

Alligevel blev de ved, blandt andet fordi de mente problemerne med korruption var så store, at historierne skulle frem i lyset.

Journalistiske heltegerninger er ikke noget, man bliver rig af. Og selvom leveomkostningerne i Albanien er lave, kan det ikke løbe rundt, når man skaber politiske fjender som journalist.

Vi blev fortalt, at en gennemsnitsløn for journalister svarer til halvdelen af, hvad vi praktikanter bliver betalt.

Det var ydmygende nyt. Især for Sebastian Kanani, der normalt brokkede sig over, at han ikke længere kunne gøre karriere hos B.T. på at lave fjollede videoer, hvor han spiser kødboller i Ikeas nyåbnede varelager.

Pludselig følte praktikanterne sig ikke længere truffet over, at der ikke blev tilbudt kaffe til mødet.

Journalisterne havde i den grad den ild i øjnene, som B.T.s praktikanter dagen efter blev beskyldt for at mangle af deres kollega Anne Katrine Restrup i B.T.s egen podcast 'Q og Co.'.

Det skulle senere vise sig, at ikke alle journalister var drevet af magtkritik. Andre var også drevet af det dollarsmil, det gav at være mere blød overfor regeringstoppen.

Fredag d. 11. April

Programmets sidste punkt meldte sin ankomst i form af Albaniens førende politiske tv-journalist, Muhammed Veliu.

Velius job er ganske enkelt at fortælle seerne om, hvad deres premierminister render og foretager sig flere gange dagligt.

Et job han tager utroligt alvorligt.

‘Jeg betragter kameraet som et maskingevær, når jeg står foran det. Hvis jeg ikke leverer, skyder seerne mig ned,’ sagde han.

I et land som Albanien har seerne nemlig et overflødigshorn af nyhedsstationer at vælge imellem.

Med 2.7 millioner indbyggere blev vi nærmest blæst bagover, da Muhammed Veliu fortalte, at landet har svimlende 13 tv-stationer, som leverer nyheder døgnet rundt.

Der gik ikke længe før dagens gæst begyndte at skelne skidt fra kanel.

“Den nyhedsstation, jeg arbejder for, er journalistikkens svar på Real Madrid,” sagde han.

En sådan stolthed over faget, havde ingen af praktikanterne set siden de første dag på Journalisthøjskolen af underviserne blev bekræftet i, at alle i lokalet virkelig var noget helt særligt, siden de kom igennem det nåleøje, der er den berygtede DMJX optagelsesprøve.

En stolthed, der siden havde ændret sig til et spinkelt håb om måske en dag at kunne kalde sig selv vinder af den omvendte Cravling.

Som Muhammed Velu sad foran os og fortalte røverhistorier om sin tid som London-korrespondent, hvor han væltede sig i damer, når han trak pressekortet frem, kunne ingen tænke på andet end, at vores egen chefredaktør, Simon Richard Nielsen, også har en fortid som korrespondent i den britiske hovedstad.

Var det mon der, selvtilliden kom fra?

Det er hver at nævne, at Velu smilte langt bredere, end de magtkritiske journalister, vi besøgte dagen inden.

Og hvorfor skulle han ikke smile? Han var berømt og tjente desuden mere end en dansk journalistpraktikant. Der var ikke den fodboldkamp, han ikke kunne få adgang til.

Det eneste han skulle gøre, var med ild i øjnene at fortælle sine landsmænd om, hvad deres statsleder rendte rundt og lavede.

Muhammed Velu sluttede af med en økonomisk magtdemonstration, da han samlede hele bordets regning op.

Efterskrift

Albanien er et land, som brændende ønsker sig kontor i EU. Derfor er det klart, at de bliver nødt til at foregive, at pressefriheden lever i bedste velgående. Virkeligheden er dog, at den ofte bliver meget begrænset.

Alligevel rejste vi hjem med løftet humør.

De fleste journalistpraktikanter har formentlig fornemmelsen af, at fremtiden på det journalistiske jobmarked i bedste fald ser vaklende ud.

Derfor giver det en helt enorm ydmyghed at møde journalister, der brænder for at få kritiske historier ud om deres politikere, selvom det er en økonomisk virkelighed, der ikke hænger sammen.

Mødet med Muhammed Veliu var med til at minde os om, hvor godt et arbejde, det kan være at være journalist. Et job, vi jo faktisk bestrider lige nu. Vi ved ikke, hvor længe det varer, men det er bare om at nyde det, mens nogen vil betale os for det.

Til slut - Af hjertet tak til Journalistforbundets Kreds 1 for at støtte os økonomisk på turen. Det ville ikke være muligt uden jeres hjælp.e